

TÝKÁ SE TO TAKÉ TEBE

XIX. ročník soutěže amatérských filmů a videoprogramů a přehlídka profesionálních filmů a videoprogramů s mezinárodní účastí
Součástí programu jsou odborné semináře
Ve dnech 25. až 27. listopadu 1994 v Uherském Hradišti
Pořádá Klub kultury Uherské Hradiště ve spolupráci se Stúdiem amatérského filmu a Inform film servisem, KF a. s. Praha.

AMATÉRSKÁ SOUTĚŽ

1. Hlavní téma - chráněná území
2. Volné téma - problematika trvale udržitelného rozvoje, ochrany přírody a životního prostředí, ekologicky přijaté technologie a životní styl, kulturní památky
3. Rodinné klipy - Můj zážitek z návštěvy chráněných území

PROFESIONÁLNÍ PŘEHLÍDKA

Téma - chráněná území

PODMÍNKY ÚČASTI

Do XIX. ročníku TSTTT se mohou přihlásit jednotlivci i kolektivy - výrobci, majitelé, autoři
Snímky nesmí být starší tří let od data dokončení

Do obou kategorií lze přihlásit snímky všech žánrů - dokumentární, reportážní, hrané, animované aj.

PŘIHLÁŠKY SE PŘIJÍMAJÍ DO 11. 11. 1994

Kontaktní adresy:

Ministerstvo životního prostředí ČR
Dr. Jitka Raďová
Vršovická 55, 100 10 Praha 10
tel.: 02/671 224 32
(informace)

Inform film servis, KF a. s.
Milada Balounová
Jindřišská 34, 112 07 Praha 1
tel.: 02/242 124 56
(přihlášky, snímky)

Zamyšlení nad knihami

Objevovat - určovat - vysvětlovat

„Poznání v otázkách a odpovědích“, „Vidět - poznat - vědět“, „Věda zvědavými očima“, „Ilustrované dějiny světa“ ... Tak se předhánějí populárně-naučné edice na přebalech knih o přírodě (vesměš překladů) ve sloganech lákajících ke koupi. Za stavu, kdy je kritický nedostatek kvalitních vzdělávacích pomůcek na všech věkových úrovních, vezměme namátkou několik na trhu dostupných titulů a zkusme nahlédnout, co nabízejí.

Nejprve dvě knížky pocházející z dílny Dorling Kindersley Limited (Londýn), ovšem do češtiny přeloženo jednou Vydavatelstvím Tarran, š. p., Bratislava 1991, podruhé Nakladatelským domem OP, Praha 1993. Zmíněný první titul téže originální ediční řady, **Rostliny** napsal David Burnie. Druhý jmenovaný, **Evoluce**, sestavila Linda Gamlin. Knížky jsou postaveny na kvalitní ilustraci, analytickém pohledu a zdůraznění zajímavých souvislostí. Už to naznačuje užitečnost pro základy v přírodovědě u dětí základní školy (ale i pro starší věkové kategorie). Nenásilně a záměrně n-systematicky je zde možné vnímat propojené poznatky z anatomie, morfologie, ekologie, systematiky, fyziologie, genetiky nebo bionomie.

V **Rostlinách** je víceméně sledována linie od „narodila se rostlinka“ po „jak se rozšiřují semena“ a zároveň linie druhá - podle přizpůsobení různým prostředím, namátkou „nad sněžnou čarou“ či „život bez vody“. Pozornost se tu věnuje „užitým“ aspektům rostlinného světa - „Potrava rostlinného původu“, „Léky a jedy“ a vyznění v závěru je didaktické - „Pozorování rostlin“. Chybičky se do překladu ovšem vloudí, což je škoda, například v popisku krásné slunečnice rozhodně nemají být jazykovité květy v terčí (str. 21), Inice nemá „spodní okvětní lístky“ (v květu je kalich a koruna; str. 22) a perfektně zobrazená rostlina na str. 48 není *Cacomba* nýbrž *Cabomba*.

Do **Evoluce** se mnoho rostlin nedostalo - text vyhovuje lépe překladateli - zoologovi, a tak je alespoň botanických chyb méně (např. na str. 32 na pěkném obrázku nejde o „mutantní bodlák“, ale o štetku - rod *Dipsacus*, nikoli *Carduus*). Myslím, že postupně

přidávky k vývoji evolučních názorů i řešení historických kontroverzí je ukázáno přitažlivě a bez závažných „děr“. Nechybějí pohledy geologů, terénních i molekulárních biologů, biochemiků, filozofů či teologů s portréty nejvýznamnějších osobností. Dobré je vřazení jedné z posledních kapitol „Věda a víra“, kde mi však trochu vadí jedna formulace, a to, že z důvodu pomalosti vývoje „si nemůžeme všimnout evolučních procesů, přestože kolem nás neustále probíhají“ (na předchozích stránkách jsou přitom doklady o opak). Právě že ten, kdo se za svůj život dokázal pozorně dívat, nemohl nevidět, kolik (mikro)evolučních dějů se stihlo odehrát (nejde o to, že některé náboženské denominace učí víře, v kladném případě dejme tomu s vyústěním v etiku, horší je, když učí nevíře - v to, co mohu v přírodě vidět na vlastní oči nebo dokonce testovat; tady etika „křesťanské víry“ končí).

Vývoj je akcentován i v následujícím překladu do češtiny, **Od Velkého třesku k člověku** (sepsal kolektiv autorů, ed. Gallimard-Larousse 1991). Zároveň jde o další doklad toho, jak významným knižním trhem je Česká republika pro slovenské vydavatele (zde Gemini, spol. s r. o., Bratislava 1993). Proti předchozí knize je záběr širší, začíná se kosmologií, teoriemi o vesmíru a končí se mnoha informacemi o hominidech a o lidech. Čtenář tu již potřebuje více základních znalostí z fyziky, ale i z dějepisu či místopisu. Současně je možné mluvit o dalším rozměru přítomného tématu - o „globální krajině ekologičtí“, čemuž odpovídá též typ ilustrací s výseky ekosystémů či krajin v průběhu geologického vývoje Země. Užitečné je, že opět nechybí portréty osobností lemující svým myšlením posuny názorů na dynamiku naší planety.

Výslovně **Ekologie** se jmenuje titul se známého nakladatelství Time Life Inc (1992), vydaný u nás nakladatelstvím Velryba s r. o. (1993). Určení pro děti je jasné a tomu odpovídá způsob členění náplně (Vzorkovnice života, Přizpůsobivost života na Zemi, Pokračování druhu, Potravní řetězec), vtipná forma (důsledně pomocí otázek v názvech jednotlivých subkapitol) a názorné výtvarné ilustrace v barvách a kolážích se schémata a grafy. Plusem je připojený slovníček termínů a rejstřík. Publikaci lze jako pomůcku pro první vhléd do vybraných úseků ekologie doporučit.

A opět se vracíme k vydavatelské dílně Dor-

INZERTNÍ SLUŽBA ČTENÁŘŮM

* BEZPLATNĀ *

Koupím ŽIVU:

Ročníky 1984 a 1985 a jednotlivá čísla 2/76, 4/79, 3/83, 3/87, 1/88, 3,4,5/89 - Knihovna katedry zoologie, Přírodovědecká fakulta UK, Viničná 7, 128 44 Praha 2.

Ročník 1969, 1973 až 1979 - Petr Mihal, Malinovského 940, 686 01 Uherské Hradiště.

Číslo 1 a 2/84 - Mgr. Robert Vlk, SKZÚZ, Zemědělská 1a, 613 00 Brno.

Číslo 1/53 - Karel Mařík, Janov 502, 338 43 Mirošov.

Číslo 2,5 a 6/89 - Vít Kubesa, Družstevní 15, 747 05 Opava 5

Prodám ŽIVU:

vázané ročníky I až XXIV (1891 až 1915) a nevázané ročníky 1968 až 1993. Herbert Tichý, Drůbežárna 64, 439 01 Černčice u Loun.

*****

Koupím zachovalý mikroskop, zvětšení 40 - 400x, křížový posun podmínkou. Svatava Kubešová, Haškova 15, 638 00 Brno.

Kdo přenechá semeno nebo sazenici medvědice lékařské (*Arctostaphylos uva-ursi*), lékořice lysé (*Glycyrrhiza glabra*) a sazaníku floridského (*Calycanthus floridus*)? - A. Hejra, Klenovice 30, 262 34 Milešov n. Vlt.

ling Kindersley (Londýn 1991), odkud se prostřednictvím Zemědělského nakladatelství Brázda (1992) dostala na naše pulty kniha, která by volně mohla navazovat na knížku předcházející, tentokrát v oblasti osvěty problémů životního prostředí. Autorem knihy **Zachraňme Zemi** je Jonathan Porritt, úvod napsal Charles, princ z Walesu, a předmluvu naši známí ekolozi aktivisté Bedřich Moldan a Eliška Nováková. Kniha je vlastně skládkou názorů osmnácti předních odborníků ze světa hovořících o hlavních ekologických zátěžích naší planety. Namátkou: od biodiverzity ke ztrátám půdy, globálnímu oteplování, znečištění, problémům s populací až po starosti s vodami a mokřady. Ilustrační část představuje hřivý kaleidoskop obrazů z různých končin světa s citovanými komentáři řady významných politických či kulturních osobností. Nezapomeňme na poslední část textu: Možnosti nápravy.

Prakticky všechny tematické okruhy výše probrané najdeme v podobě pro náročnější jednotlivce nebo celé rodiny v encyklopedii **Tajemství přírody**. Podle Reed International Books Limited (1992) přeložilo a vydalo v roce 1993 Nakladatelství a vydavatelství Blesk v Ostravě. Výpravna publikace o 359 stranách zahrnuje oddíly věd o Zemi a věd o pozemském životě. Celkem 9 obšírných částí se zaměřuje na dynamické jevy a jimi zprostředkované souvislosti ve světě, jehož jsme součástí. Při hledání toho, co nás zajímá, můžeme také využít cestu přes obsažený rejstřík. Rezy, průměty, rozbor, stratifikovaná znárodnění, pohybové studie, srovnávání v prostoru a v čase - jsou důmyslné poutače užívané na barevné rozložce knihy. Dalo by se polemizovat o významových nuancích v překladech odborných termínů, ale úspěch tohoto typu informativního díla by tím neměl být ovlivněn.

Je zajímavé položit si některé z námi vybraných knih rozveřené vedle sebe a porovnávat zpracování obdobných námětů. Cení se náročnost, srozumitelnost, nápad. V ještě nedávnejší skepsi nad výhledem zhroutení knižního trhu se situace ukazuje jako nadějná a lze jen přát tuzemským autorům, aby sami našli dostatek času a odvahy vstoupit s originálním příspěvkem do volného poptávkového prostoru.

Pavel Kovář